

Sygn. akt III CK 458/04

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Zawada (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tadeusz Domińczyk

SSA Dariusz Zawistowski

w sprawie z powództwa E.(...) sp. j. w L.

przeciwko T.(...). Towarzystwu Ubezpieczeń S.A. w R. i P.(...) S.A. w W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu w Izbie Cywilnej w dniu 10 marca 2005 r., na rozprawie kasacji strony pozwanej T.(...). Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. w R. i pozwanej P.(...) S.A. w W. od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 6 maja 2004 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) oddała obie kasacje,**
- 2) zasądza od pozwanych na rzecz strony powodowej kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z tym zastrzeżeniem, że zapłata tej kwoty przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego.**

Uzasadnienie

E.(...) Spółka Jawna w L. pozwała P.(...) SA w W. i T.(...) Towarzystwo Ubezpieczeń SA w R. Domagała się zasądzenia od pozwanych 161 120,72 zł tytułem

odpowiedzialności *in solidum* w następstwie kradzieży przedmiotu zlecenia spedycyjnego przez niezidentyfikowanego sprawcę.

Sąd Okręgowy powództwo oddalił po dokonaniu następujących ustaleń i ocen prawnych.

R.(...), spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w L., działając z upoważnienia R.(...), spółki z siedzibą w F. we Francji, zleciła stronie powodowej zorganizowanie przewozu samochodowego okien dachowych i kołnierzy uszczelniających z siedziby spółki R.(...) w L. do L. w Anglii. Termin załadunku towaru ustalono na 11 lipca 2001 r., godz. 11. Strona powodowa zleciła przewóz pozwanej spółce P.(...), a ta zleciła go z kolei – jak sądziła – G. i P. Ż. prowadzącym Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe I.(...) w C.; termin załadunku został w tym zleceniu określony na 12 lipca 2001 r., godz. 6. Dnia 11 lipca 2001 r. do R.(...) w L. zgłosił się, z naczepą o innym numerze niż wcześniej podany, kierowca przedkładający dokumenty wystawione na Przedsiębiorstwo I.(...) w C.. Spółka R.(...) w L. po upewnieniu się, że jest to kierowca właściwego przewoźnika, wydała mu towar. Towar jednak nie dotarł do odbiorcy. Jak się bowiem okazało, kierowca, który się zgłosił do R.(...) w L. posługiwał się fałszywymi dokumentami.

Strona powodowa powołała się na ugodę zawartą 30 października 2002 r. z francuską spółką R.(...), w której zobowiązała się do zapłacenia tej spółce za zaginioną przesyłkę „w formie kompensaty wzajemnych wierzycelności”. Ugody jednak nie przedstawiła twierdząc, że jest ona objęta tajemnicą handlową. Złożyła natomiast oświadczenia francuskiej spółki R.(...) potwierdzające dokonywanie wpłat na jej rzecz. Pozwany ubezpieczyciel w dniu 25 lutego 2002 r. odmówił stronie powodowej wypłaty odszkodowania, którego ona domagała się powołując się na zawartą z nim w dniu 15 lutego 2001 r. umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej spedytora.

Sąd Okręgowy oddalając powództwo wyjaśnił, że strona powodowa nie udowodniła, iż zaciągnęła wobec zleceniodawcy zobowiązanie do wyrównania szkody poniesionej przez zleceniodawcę w wyniku utraty przesyłki. Oświadczenia francuskiej spółki R.(...) o dokonywaniu przez stronę powodową na jej rzecz wpłat nie wystarczało do udowodnienia ani faktu zaciągnięcia zobowiązania, ani wysokości szkody doznanej przez stronę powodową.

Strona powodowa we wniesionym po złożeniu apelacji piśmie procesowym noszącym datę 26 kwietnia 2004 r. wystąpiła o uzupełnienie postępowania dowodowego

przez przeprowadzenie dowodów z faksu francuskiej spółki R.(...) z 23 kwietnia 2004 r. oraz z ugody z 30 października 2002 r.

Sąd Apelacyjny zmienił wyrok Sądu Okręgowego i zasądził od pozwanych kwotę 132 489,65 zł z zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego; w pozostałej części powództwo oddalił. Według Sądu Apelacyjnego, spółka R.(...) z L. działająca w imieniu francuskiej spółki R.(...), wystawiając w dniu 9 października 2001 r. fakturę opiewającą na kwotę 132 489, 65 zł obciążyła stronę powodową równowartością utraconej przesyłki. Strona powodowa zapłaciła francuskiej spółce kwotę podaną w fakturze. Wynika to z przedstawionych przez stronę powodową fragmentów ugody zawartej z francuską spółką R.(...) i oświadczeń tej ostatniej, w tym oświadczenia z dnia 23 kwietnia 2004 r., że cała kwota objęta ugodą została spłacona w okresie od 1 listopada 2002 r. do 14 kwietnia 2004 r. Sąd Apelacyjny dopuścił dowody zgłoszone przez stronę powodową w postępowaniu apelacyjnym, uznając, że nie są spóźnione, ponieważ francuska spółka nie wyraziła wcześniej zgody na ujawnienie ugody, oświadczenie zaś tej spółki o spłacie całej kwoty objętej ugodą zostało złożone już po wyroku Sądu Okręgowego. W rezultacie, należało – zdaniem Sądu Apelacyjnego – przyjąć, iż strona powodowa doznała szkody w wysokości kwoty objętej fakturą z dnia 9 października 2002 r., tj. w wysokości 132 489,65 zł. Wyższej szkody nie udowodniła. Za szkodę doznana przez stronę powodową odpowiada zarówno pozwana spółka P.(...), na podstawie art. 471 k.c., jak i pozwany ubezpieczyciel, na podstawie art. 822 k.c. Strona powodowa zawarła z nim umowę ubezpieczenia swojej odpowiedzialności cywilnej, obejmującą okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2001 r. Ubezpieczenie obejmowało odpowiedzialność cywilną strony powodowej jako spedytora wobec zleceniodawców i osób trzecich. Ubezpieczyciel zobowiązał się do pokrycia w granicach sumy gwarancyjnej szkód doznanych przez zleceniodawców i osoby trzecie podczas organizowania czynności ładunkowych, przeładunkowych, przewozowych, konwojowania, składowania oraz innych związanych z przemieszczaniem przesyłek.

W skardze kasacyjnej pozwana spółka P.(...) zarzuciła Sądowi Apelacyjnemu wydanie wyroku z naruszeniem art. 803 § 1 i 2 w związku z art. 117 §2 k.c. przez ich niezastosowanie, pomimo zgłoszonego jeszcze przed Sądem Okręgowym zarzutu przedawnienia roszczenia dochodzonego od pozwanej, oraz z naruszeniem art. 381, 382, 385 §1 i art. 391 §1 k.p.c. w związku z art. 227 i 232 k.p.c. oraz art. 6 k.c. i art. 368 §1 pkt 4, art. 479¹² §1, art. 245, 248 i 253 k.p.c., jak też z naruszeniem art. 233 §1 k.p.c.

Pozwany ubezpieczyciel przytoczył natomiast jako podstawy kasacyjne naruszenie art. 6 k.c., art. 224 §1, art. 233 §1, art. 253, 381 i 479¹² k.p.c. oraz art. 353¹ k.c. w związku §3 ust.1 pt. 5 wydanych przez tego ubezpieczyciela ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej spedytorów i § 10 ust. 1 lit. i oraz lit. j postanowień szczegółowych ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej spedytora.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 187 § 1 k.p.c., pozew musi zawierać określone żądanie skierowane do sądu oraz przytaczać okoliczności faktyczne uzasadniające to żądanie. W myśl art. 321 § 1 k.p.c., żądanie powoda uzasadnione przytoczonymi przez niego okolicznościami faktycznymi wiąże sąd, wyznaczając granice wyrokowania. Przedmiotem dowodzenia w sprawie są jedynie fakty istotne z punktu widzenia tak zakreślonych granic wyrokowania (art. 227 k.p.c.).

Treść żądania strony powodowej skierowanego do pozwanej spółki P.(...) oraz przytoczone na uzasadnienie tego żądania okoliczności faktyczne nakazują kwalifikować to żądanie jako dochodzenie roszczenia regresowego, a dokładniej: roszczenia o zwrot przez pozwaną, jako przewoźnika, świadczenia odszkodowawczego spełnionego przez stronę powodową, jako spedytora, na rzecz francuskiej spółki R.(...), jako poszkodowanego zleceniodawcy strony powodowej. Termin przedawnienia roszczeń zwrotnych spedytora przeciwko przewoźnikom, którymi się on posługiwał przy przewozie przesyłki, oraz początek biegu tego terminu określa art. 804 k.c., a nie – jak twierdzi w skardze kasacyjnej pozwana spółka P.(...) – art. 803 k.c. Według art. 804 k.c., roszczenia przysługujące spedytorowi przeciwko przewoźnikom, którymi się on posługiwał przy przewozie przesyłki, przedawniają się z upływem sześciu miesięcy od dnia, kiedy spedytor naprawił szkodę, albo od dnia, kiedy wytoczono przeciwko niemu powództwo (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 1998 r., I CKN 209/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 127). Przytoczony przepis różnicuje początek biegu przewidzianego w nim sześciomiesięcznego terminu przedawnienia w zależności od tego, czy poszkodowana strona, która udzieliła zlecenia spedycyjnego, wytoczyła przeciwko spedytorowi powództwo o naprawienie szkody (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 2004 r., V CK 21/04, Biul. SN 2005, nr 1, s.11). Jeżeli do wytoczenia takiego powództwa doszło, o początku biegu sześciomiesięcznego terminu przedawnienia roszczenia zwrotnego spedytora przeciwko przewoźnikowi rozstrzyga data wytoczenia wspomnianego powództwa; późniejsze spełnienie na rzecz zleceniodawcy świadczenia odszkodowawczego przez spedytora nie ma znaczenia z

punktu widzenia początku biegu omawianego roszczenia zwrotnego (warto przy okazji zaznaczyć, że podczas obowiązywania art. 611 kodeksu handlowego – odpowiednika art. 804 k.c. – spedytor pozwany przez zleceniodawcę o naprawienie szkody mógł przerwać, zgodnie z art. 279 pkt 2 kodeksu zobowiązań, bieg przedawnienia swego roszczenia regresowego wobec przewoźnika przez przypozwanie go; obecnie art. 123 § 1 pkt 1 k.c. takiej możliwości nie przewiduje, co podważa prawidłowe funkcjonowanie art. 804 k.c. i wielu innych przepisów przewidujących rozpoczęcie się biegu przedawnienia roszczenia regresowego od dnia wytoczenia powództwa przeciwko uprawnionemu do regresu). Jeżeli natomiast zleceniodawca nie wytoczył przeciwko spedytorowi powództwa o naprawienie szkody, o początku biegu terminu przedawnienia roszczenia zwrotnego spedytora przeciwko przewoźnikowi decyduje data naprawienia przez spedytora szkody doznanej przez zleceniodawcę. W sprawie chodzi o drugą sytuację, ponieważ z twierdzeń strony powodowej wynika, iż nie została ona pozwana przez swego zleceniodawcę, francuską spółkę R.(...), i szkodę, jaką ten zleceniodawca poniósł na skutek kradzieży okien oraz akcesoriów, naprawiła dobrowolnie, spełniając świadczenie odszkodowawcze sukcesywnie, w okresie od 1 listopada 2002 r. do 14 kwietnia 2004 r. Zestawienie daty wytoczenia powództwa wszczynającego niniejszą sprawę (9 stycznia 2003 r.) z podanymi terminami naprawienia przez stronę powodową szkody doznanej przez zleceniodawcę prowadzi do wniosku o bezzasadności podniesionego przez pozwaną spółkę P.(...) zarzutu przedawnienia dochodzonego od niej roszczenia. Między 1 listopada 2002 r., datą rozpoczęcia się biegu przedawnienia roszczenia strony powodowej przeciwko pozwanej spółce P.(...) o zwrot uiszczonej w tym dniu przez stronę powodową zleceniodawcy pierwszej części świadczenia odszkodowawczego, a 9 stycznia 2003 r., dniem wytoczenia powództwa przerywającego bieg przedawnienia tego roszczenia (art. 123 §1 pkt 1 k.c.), nie upłynęło bowiem sześć miesięcy. Roszczenia zaś o zwrot tych części świadczenia odszkodowawczego, które strona powodowa spełniła po 9 stycznia 2003 r., zaczęły się przedawniać dopiero w toku sprawy; w odniesieniu do tych roszczeń powództwo zostało więc wytoczone niewątpliwie przedwcześnie, co jednak nie stanowiło przeszkody w ich uwzględnieniu wobec zastrzeżenia zawartego w art. 316 §1 *in fine* k.p.c.

Z przedstawionych przyczyn za chybiony należało uznać nie tylko podniesiony przez pozwaną spółkę P.(...) zarzut naruszenia art. 803 k.c., ale i zarzut naruszenia art. 117 §2 k.c.

Nieistnienie zarzucanej przez pozwaną spółkę P(...) negatywnej przesłanki jurysdykcyjnej w postaci przedawnienia dochodzonego od niej roszczenia uzasadniało zbadanie materialnej zasadności tego roszczenia. Sąd Apelacyjny – jak wiadomo – uznał jego materialną zasadność. Twierdzeń pozwanej spółki P(...), podważających zaskarżony wyrok również w tym zakresie, nie można podzielić.

Przede wszystkim nie można się zgodzić ze skarżącą, że w sprawie nie było podstaw do przyjęcia odpowiedzialności odszkodowawczej strony powodowej wobec francuskiej spółki R(...) w następstwie kradzieży przedmiotu zlecenia spedycyjnego, ani postaw do stwierdzenia, iż strona powodowa uiściła tej spółce odszkodowanie w kwocie 132 489, 65 zł. Fakt kradzieży przedmiotu zlecenia spedycyjnego jest bezsporny. Mieściło się również w granicach swobodnej oceny dowodów (art. 233 §1 k.p.c.) przyjęcie przez Sąd Apelacyjny, że spółka R(...) w L. działała w imieniu francuskiej spółki R(...) – co nakazywało uznać za kontrahenta strony powodowej, czyli poszkodowanego jej zleceniodawcę, właśnie francuską spółkę R(...). Nie budzi też zastrzeżeń określenie przez Sąd Apelacyjny wysokości szkody spowodowanej kradzieżą na kwotę wymienioną w fakturze z dnia 9 października 2001 r. i ustalenie, że odszkodowanie w tej wysokości zostało wypłacone przez stronę powodową wspomnianej spółce w okresie od 1 listopada 2002 r. do 14 kwietnia 2004 r. Na ustaloną kwotę szkody wskazuje przede wszystkim powołana faktura, a na fakt uiszczenia w wymienionym okresie odszkodowania w tej kwocie - przede wszystkim oświadczenia francuskiej spółki R(...). Do tych zaś dowodów nie można odnieść zasadnie podniesionych w skardze kasacyjnej zarzutów natury procesowej. W szczególności dowodu z oświadczenia francuskiej spółki R(...) potwierdzającego zapłatę dokonaną w toku postępowania apelacyjnego nie można uznać za dowód dopuszczony z naruszeniem art. 381 k.p.c. Podstawę prawną odpowiedzialności strony powodowej jako spedytora za wskazaną wyżej szkodę, doznaną przez francuskiego zleceniodawcę w wyniku kradzieży okien i akcesoriów stanowił art. 799 k.c. Według tego przepisu, spedytora jest odpowiedzialny za przewoźników i dalszych spedytorów, którymi się posługuje przy wykonaniu zlecenia, chyba że nie ponosi winy w wyborze. Przepis ten ustanawia więc odpowiedzialność spedytora za przewoźników i dalszych spedytorów opartą na domniemanej winie w wyborze. Przy czym, inaczej niż przewidziano w zawierającym podobne uregulowanie art. 429 k.c., odpowiedzialności, o której mowa w art. 799 k.c., nie uchyla wykazanie powierzenia przez spedytora wykonania czynności podmiotowi, który w zakresie swej działalności zawodowej trudni się wykonywaniem

takich czynności. Jest to w pełni zrozumiałe – choć nie zawsze dostrzegane, czego dowodzi glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 1998 r., I CKN 209/99, OSP 2000, z. 12, poz. 184 – ze względu na to, że zarówno umowa przewozu (art. 774 k.c.), jak umowa spedycji (art. 794 k.c.) należą do umów, w których stroną spełniającą świadczenie charakterystyczne (przewóz, usługi spedycyjne) może być tylko podmiot kwalifikowany przez działanie w zakresie swego przedsiębiorstwa. Z dokonanych w sprawie ustaleń nie wynika, aby w odniesieniu do strony powodowej doszło do obalenia wynikającego z art. 799 k.c. domniemania winy w wyborze przewoźnika w osobie pozwanej spółki P.(...). W okolicznościach sprawy ciężar dowodu w tym zakresie spoczywał, zgodnie z art. 6 k.c., na pozwanej spółce P.(...) jako zainteresowanej w obaleniu tego domniemania.

W tej sytuacji dowód z dokumentu ugody strony powodowej z francuską spółką R.(...) z dnia 30 października 2002 r., do którego w toku dotychczasowego postępowania przywiązywano tak wielką wagę, nie miał w sprawie istotnego znaczenia. Przesłanką roszczenia zwrotnego spedytora przeciwko przewoźnikowi jest naprawienie przez spedytora, w ramach ponoszonej wobec zleceniodawcy odpowiedzialności, szkody doznanej przez zleceniodawcę. W sprawie, jak wyżej wyjaśniono, przesłanka ta została wykazana w sposób nie budzący wątpliwości: na wynikającą z ustawy odpowiedzialność odszkodowawczą *ex contractu* strony powodowej wobec francuskiej spółki R.(...) wskazuje przede wszystkim bezsporny fakt utraty przedmiotu zlecenia spedycyjnego i okoliczności jego utraty, a na wysokość należnego z tego tytułu odszkodowania i jego uiszczenie - faktura z dnia 9 października 2001 r. oraz oświadczenia złożone przez francuską spółkę R.(...). Trudno w tym stanie rzeczy zaaprobować podtrzymywane w skardze kasacyjnej pozwanej spółki P.(...) twierdzenie, że źródłem zobowiązania strony powodowej wobec francuskiej spółki R.(...) do naprawienia szkody mogłaby być dopiero wspomniana ugoda w razie prawidłowego dowiedzenia jej zawarcia. Dokument tej ugody może stanowić, co najwyżej – i tak go w istocie traktował Sąd Apelacyjny – dodatkowe potwierdzenie odpowiedzialności *ex contractu* strony powodowej względem francuskiego zleceniodawcy. W rezultacie, eksponowane w rozpatrywanej skardze kasacyjnej zarzuty kwestionujące dowód „z fragmentów ugody” należy uznać za nie mogące odnieść zamierzonego skutku, ponieważ podnoszone w nich uchybienia przepisom postępowania nie mogły mieć istotnego wpływu na wynik sprawy i tym samym stanowić podstawy skargi kasacyjnej (art. 393¹ pkt 2 k.p.c.).

Roszczenie regresowe dochodzone od spółki P.(...) miało podstawę prawną w art. 471k.c. w związku z art. 472 k.c. i art. 90 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo przewozowe (jedn. tekst: Dz. U z 2000 r. Nr 50, poz. 601 ze zm.). Sąd Apelacyjny trafnie przyjął, że spółka P.(...) zawiniła zaginięcie przesyłki nie sprawdzając, czy skierowana do niej oferta na wykonanie przewozu rzeczywiście pochodziła od prowadzących Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe I.(...) G. i P. Ż., z którymi spółka ta nigdy wcześniej nie współpracowała. Sprawdzenie w urzędach - skarbowym i statystycznym - istnienia tych przedsiębiorców było niewystarczające, ponieważ nie mogło zapobiec takim przypadkom, jak ten, który się wydarzył w sprawie: przedsiębiorcy G. i P. Ż. istnieli, jednak oferta nie pochodziła w rzeczywistości od nich. Kwestionowanie powyższych ustaleń przez skarżącą nosi znamiona gołosłownej polemiki.

Nie zasługuje na uwzględnienie również skarga kasacyjna pozwanego ubezpieczyciela.

Zawarte w niej liczne zarzuty dotyczące przepisów postępowania i przepisu art. 6 k.c., skierowane na podważenie prawidłowości ustaleń faktycznych, dowodzących istnienia zobowiązania strony powodowej do naprawienia szkody na kwotę 132 489,65 zł, doznanej przez francuską spółkę R.(...) w wyniku kradzieży przedmiotu zlecenia spedycyjnego, należy uznać za chybione z przyczyn, o których była mowa przy rozpatrywaniu skargi kasacyjnej spółki P.(...).

Wspomniane zobowiązanie było niewątpliwie objęte zawartą przez stronę powodową ze skarżącym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej spedytora. Sąd Apelacyjny zasądzając w związku z wymienioną umową od pozwanego ubezpieczyciela dochodzoną kwotę na podstawie art. 822 k.c. nie naruszył także art. 353¹ k.c. przez niezastosowanie się do powołanych w skardze kasacyjnej postanowień wzorców umownych, przy których użyciu umowa ta została zawarta.

Do zastosowania postanowienia wyłączającego odpowiedzialność ubezpieczyciela w razie zawinienia utraty przesyłki przez nadawcę nie było podstaw w ustalonym stanie faktycznym sprawy. Z niepodważonych skutecznie ustaleń Sądu Apelacyjnego (co do naruszenia art. 233 §1 jako podstawy skargi kasacyjnej w stanie prawnym obowiązującym do 5 lutego 2005 r. por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2004 r., II CK 354/03, Biul. SN 2004, nr 12, s. 7) wynika, że spółka R.(...) działająca w imieniu francuskiego zleceniodawcy usługi spedycyjnej wydając przesyłkę kierowcy legitymującemu się dokumentami wystawionymi na I.(...) nie naruszyła wymaganych reguł staranności.

Postanowienie zastrzegające, że spedytor nie może zaspokoić roszczeń osób trzecich ani złożyć im obietnicy zapłaty odszkodowania bez zgody ubezpieczyciela, przypomina rozwiązanie przyjęte obecnie w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, po. 1152 ze zm. – dalej: „ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych”). Według powołanego przepisu, zaspokojenie lub uznanie przez osobę objętą ubezpieczeniem obowiązkowym odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów lub przez osobę objętą ubezpieczeniem obowiązkowym odpowiedzialności cywilnej rolników z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego roszczenia o naprawienie wyrządzonej przez nią szkody nie ma skutków prawnych względem zakładu ubezpieczeń lub Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, które nie wyraziły na to uprzednio zgody. Rozwiązanie to jest przejawem nieufności do dowodów uznania roszczenia o spełnienie świadczenia i do dowodów dobrowolnego spełnienia świadczenia przy ustalaniu istnienia zobowiązania objętego ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej, ze względu na możliwość fingowania tych dowodów na szkodę ubezpieczyciela. W przytoczonym przepisie problem rozwiązano w ten sposób, że wymienione dowody uznano za wystarczające do przyjęcia istnienia zobowiązania objętego obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych lub obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej rolników tylko wtedy, gdy uznanie przez ubezpieczonego (i zarazem ubezpieczającego) roszczenia o naprawienie szkody albo dobrowolne zaspokojenie tego roszczenia nastąpiło za uprzednią zgodą ubezpieczyciela. W innych sytuacjach jest to wykluczone. Co oczywiście nie oznacza, że uznanie przez ubezpieczonego roszczenia o naprawienie szkody lub dobrowolne jej naprawienie bez uprzedniej zgody ubezpieczyciela uchyla samo przez się odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. W takich razach ustalenie istnienia zobowiązania objętego obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej wymienionym w art. 4 pkt. 1 lub w art. 4 pkt. 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych może nastąpić jedynie po ocenie dowodu uznania roszczenia lub dowodu dobrowolnego zaspokojenia roszczenia w ramach całokształtu zebranego materiału dowodowego zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 233 § 1 k.p.c. Ogólniejszy charakter założenia leżącego u podstaw rozwiązania przyjętego w art. 21 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, zbieżnego z

myślą przyświecającą normie art. 233 §1 k.p.c., sprawia, że podobnie jak wspomniane rozwiązanie należy interpretować postanowienia wzorców umowy zastrzegających, że ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej nie może uznać objętego tym ubezpieczeniem roszczenia ani dobrowolnie go zaspokoić bez zgody ubezpieczyciela; dotyczy to także postanowienia wzorca umownego powołanego w skardze kasacyjnej pozwanego ubezpieczyciela. Wymaganie, które ma na względzie to ostatnie postanowienie, zostało w sprawie spełnione. Istnienie zobowiązania strony powodowej objętego zawartą przez nią umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zostało ustalone – o czym była już wcześniej mowa - przy uwzględnieniu oświadczeń francuskiej spółki R.(...) stwierdzających zapłatę odszkodowania w ramach całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego ocenionego zgodnie z art. 233 §1 k.p.c.

Mając powyżej na względzie, orzeczono jak w sentencji (art. 393¹² k.p.c. w związku z art. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98). Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu stanowiły przepisy art. 98 i 108 §1 k.p.c.